GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicar

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 111. Sâmbătă, 17 (29) Maiŭ. 1886.

Partidele politice în Ungaria și șovinismulŭ*).

I.

Statulŭ ungarŭ se află într'o stare decâtŭ care mai rea și mai insuflătóre de grijă în timpŭ de pace abia se póte cugeta.

Cetățenii lui de diferite limbĭ trăiescŭ în desbinare și înstrăinațĭ unii de alții din causa nedreptățilorŭ și a prigonirilorŭ, ce trebue sĕ le sufere în micŭ și mare sub diferite pretecste, între carĭ escelézâ cele „patriotice“. Amărăciunea, despre care înzadarŭ sĕ încércă ministrulŭ-președinte a ne face sĕ credemŭ, că e numai în gura „agitatorilorŭ“, a pĕtrunsŭ până și la țĕranulŭ în sumanŭ.

Financele statului se află într'o stare, care pune pe gândurĭ și pe cei mai sangvinicĭ trabanțĭ ai lui Tisza. Sarcinele publice suntŭ așa de marĭ și grele, încâtŭ scotŭ din paciință chiar și pe Maghiarĭ, carĭ mai tragŭ și ceva folosŭ dintr'însele, necum pe celelalte popóre, cărora nu li se dă și nu li se face nimicŭ din veniturile statului, ca și cum arŭ fi nisce seminții de hotentoțĭ, carĭ nu privescŭ țéra nóstră. Banii, pe lângă tóte aceste sarcine, carĭ nu se mai potŭ urca fără ca sa iea poporațiunea lumea în capŭ, nu'sŭ de ajunsŭ pentru multele domnii create de îngâmfarea națională, pentru a sătura pe cei ce stau lângă óle cu carne și pentru a astupa multele gurĭ flămânde și leneșe din saculŭ țĕrei. De aicĭ înspăimêntătorulŭ deficitŭ, care se măresce din anŭ în anŭ.

Interesele economice ale statului uniculŭ dér bogatulŭ isvorŭ de înavuțire alŭ lui, subordinate intereselorŭ strĕine.

Legĭ, de care îșĭ bate jocŭ fie-care pĕcătosŭ de adjunctŭ solgăbirăescŭ. Justițiă cu judecătorĭ, carĭ nu pricepŭ limba poporului și pe carĭ nu-i pricepe poporulŭ.

Instrucțiune publică cu palaturĭ de o parte și cu decĭ de mii de colibe de alta, cu profesorĭ domnesce salarisațĭ de una și cu învĕțătorĭ periторĭ de fóme de alta, cu ajutóre de statŭ de decĭ de mii florinĭ de una și cu oprélă d'ațĭ înființa pe banii tei proprii institute de cultură de alta, cu învĕțĕmêntŭ poporalŭ la concurință, adecă redicândŭ scolĭ de statŭ maghiare unde suntŭ scoli bune confesiunale de altă limbă, ca aceste sĕ înceteze, și năpăstuindŭ acele localitățĭ, unde confesiunea séu n'are scólă de locŭ séu nu póte susține una cum se cade.

Moralitate publică cu pricopsirea acelora, carĭ desconsideră decisiunile supremului lorŭ forŭ bisericescŭ, spre a face cu timpŭ unelte bune din ei.

Dieta, cu o maioritate, care votézâ tóte cu cu ochii închișĭ și față cu care unii miniștri nu sĕ genéză a cheltui cu milionele peste budgetulŭ lorŭ votatŭ.

Cine va nega în asemenĭ împrejurărĭ că suntemŭ guvernațĭ ca și unŭ comitatŭ înainte de 1848?

Ce va fi de noi de va merge totŭ așa sĕ întrébă adĭ cu îngrijire Ungurŭ, Românŭ, Slavŭ, Germanŭ, care pórtă binele țĕrei în inimă și nu în gură? — Bine nu va fi, acésta o vĕdŭ chiar și aderenții d-lui Tisza.

De care partidă sĕ ne alipimŭ déră ca sĕ ieșimŭ din acéstă stare, care ne duce vĕdêndŭ cu cu ochii la peire?

De partida „liberală“, de acestŭ „lucus a non lucendo“? — Partida liberală e Tisza. Când se va duce Tisza, partida lui ilŭ va întreba, ca odinióră sinodulŭ pe fericitulŭ episcopŭ Maiorŭ, plângêndŭ: „unde te ducĭ și cui ne lașĭ“? Tisza, în lucrurile cele mai de căpetenie, jócă așa precum i se fluerá de susŭ. Acésta o face ca apoi în alte privințe sĕ joce ceilalțĭ așa, cum fluerá elŭ. Tisza, făcătorulŭ, nu de minunĭ, ci de maiorităţĭ, ca sĕ 'șĭ câștige nimbulŭ de bărbatŭ providențialŭ, de mentorulŭ națiunei unguresci, mai bine disŭ ca sĕ se perpetueze la putere, a pusŭ la cale șovinismulŭ unguresců. Ce bine ne póte aduce acestŭ omŭ cu partida lui? — Ne putemŭ închipuì din cele sevêrșite până acuma.

Sĕ ne alipimŭ déră de fracțiunea Szilagyi-Pulsky, de fracțiunea candidaților ŭ de miniștri? Acésta nu este decâtŭ anticamera partidei lui Tisza.

De partida lui Apponyi? — Apoi acésta primesce basele lui Tisza și emulézâ în șovinismŭ. Prin aceea, că ministrulŭ-președinte s'ar numi Apponyi și nu Tisza, țéra n'ar scăpa de nĕcazurile ei. Aceleașĭ principii nascŭ aceeașĭ procedere, precum aceleașĭ cause au acelașĭ efectŭ.

Cu partida independenților ŭ sĕ mergemŭ? — Acésta vrea sĕ elupte independența țĕrii fără sĕ voiască a fi dréptă față cu naționalitățile nemaghiare, ba nu voiesce nicĭ măcarŭ a recunósce îndreptățirea esistenței lorŭ în statŭ. Acésta partidă vrea să care apă cu ciurulŭ.

Alte partide nu mai suntŭ adĭ în dietă. Spre a scăpa țéra din nĕcazurile în care se află nicĭ una din partidele dietale nu oferă destule garanții. Nu ne putemŭ alipi de nicĭ una, pentru că parte le lipsesce bunăvoința, parte le lipsesce tactulŭ, parte capacitatea de a duce statulŭ la limanulŭ celŭ doritŭ de toțĭ cetățenii lui fără deosebire.

*) Dămŭ locŭ acestui articolŭ ce-lŭ primimŭ dela unŭ Românŭ din Țéra unguréscă și în care sĕ esprimă marea îngrijire ce au cuprinsŭ spiritele adevĕrațilorŭ patrioțĭ în tótă țéra. Red.

Starea financiară a Ungariei.

(Desbaterile asupra creditelorŭ suplimentare.)

(Urmare.)

In ședința dela 15 Maiu n., Lucasŭ *Enyedi* cu cifre critică întréga administrațiune a cabinetului Tisza. Actualulŭ guvernŭ nu vrea nicĭ măcarŭ sĕ lămuréscă situațiunea, așa că trebue sĕ te'ndoiescĭ în viitorulŭ patriei. Ministrulŭ de finance a disŭ, că trebue sĕ stea la loculŭ sĕu, până ce se vorŭ descurca lucrurile (în stânga estremă: Atuncĭ rĕmâne pentru veciă!), dér celŭ ce a stricatŭ situațiunea n'o mai póte îndrepta. Ministrulŭ de finance vinde bunurĭ d'ale statului; ce nu póte vinde, le încarcă cu împrumuturĭ hypotecare. Pretutindenea se facŭ datorii; asta dovedesce, că Ungaria se apropiă de falimentŭ. Oratorulŭ votézâ moțiunea lui Helfy.

Ministrulŭ *Tisza* caută sĕ justifice cheltuelile în plus. Dice că situațiunea financiară de adĭ a Ungariei e multŭ mai favorabilă ca în 1874. Elŭ nu se retrage dela loculŭ sĕu, câtă vreme se bucură de încrederea corónei și a maiorității dietei. »Multŭ mai bărbătescŭ lucru e a dice: Asta s'a întêmplatŭ, aci stau, judecațĭ! decâtŭ a dice: Mĕ ducŭ, póte că prin mergerea mea împacŭ pe mulțĭ. Noi rĕmânemŭ până ce va veni peste țéră calamitatea, ca sĕ venițĭ d-vóstră (opozițiunea) aci. (Larmă și neliniște în stânga.)

In ședința dela 17 Maiu a fostŭ o scenă furtunósă. Danielŭ *Iranyi* dise, că partida sa, cea dela 48, ține strînsŭ la punctele din Bihorŭ dela 1 Aprilie 1868, opera lui Tisza; prin urmare, décă ataculŭ ministrului președinte s'a referitŭ la principiile acestei partide, atuncĭ Tisza s'a atacatŭ pe sine însușĭ. Décă din contră ataculŭ s'a referitŭ la persóne, atuncĭ e convinsŭ oratorulŭ că, décă ar veni la guvernŭ partida sa, țéra nu s'ar afla într'o situațiune atâtŭ de desperată, ca sub guvernulŭ de 11 anĭ alŭ lui Tisza; din contră o calamitate este unŭ astfelŭ de guvernŭ, sub care moralulŭ publicŭ decade, bunăstarea poporului cade, finanțele ajungŭ în cea mai regretabilă situațiune. Iranyi îșĭ încheiă discursulŭ cu următórele cuvinte: „Guizot a strigatŭ odată contrarilorŭ sĕi pentru o împutare nejustificată: *Messieurs, je vou rappelle à la pudeur*! (Domnilorŭ, nu fițĭ nerușinațĭ.) Eu mĕ esprimŭ mai blândŭ: Domnule ministru președinte, considerândŭ trecutulŭ și viitorulŭ d tale, *puțină modestiă nu ți-ar strica* (furtunóse aplause în stânga estremă), mai cu sémă pentru aceea nu, fiindcă ministrulŭ președinte în discursulŭ sĕu de fusiune și-a susținutŭ principiile, pe care de atuncĭ, nu-i vorbă, nu și le-a retrasŭ, dér în faptă s'a lăpĕdatŭ de ele. De altmintrelea aștepte-ne orĭ-ce sórte, eu sunt convinsŭ, că națiunea, îndată ce ar dispăré acelŭ Alpŭ ce o apasă și sub care voința și consciința a sute de mii e încovoiată, *s'ar alipi veselă la stégulŭ tradiționalŭ* și va binecuvênta chiar cenușa acelorŭ bărbațĭ, carĭ au ținutŭ susŭ acestŭ stégŭ alŭ independenții, au nutritŭ foculŭ însuflețirii și au luptatŭ pentru *idealulŭ independenții, libertății, egalității de dreptŭ, patriotismului și curățeniei moravurilorŭ*. Nu primescŭ proiectele.“

Furtunóse aplause și »eljenurĭ« isbucniră în stânga camerei. Amêndouĕ fracțiunile opositiunii sĕ întrecéu a'șĭ manifesta aprobarea și recunoscința. Ministrulŭ președinte se ridică sĕ rĕspundă, dér aplausele isbucniră a doua și a treia óră, așa că abia după cincĭ minute potu replica.

Ministrulŭ Tisza: Iau cuvêntulŭ sĕ rĕspundŭ, nu atâta la cestiune, câtŭ în afacere personală... (In stânga estremă: Cine a începutŭ?) Eu de sigurŭ nu! (In stânga: Ba da! — Larmă 'n drépta: S'audimŭ!) Mĕ simțŭ datorŭ a declara, că vorbele mele de erĭ nu s'au referitŭ la nicĭ o persónă, nicĭ la deputatulŭ Iranyi, nicĭ la altulŭ. Dér décă domnii de colo au dreptulŭ a condamna politica mea, și eu sunt îndreptățitŭ a esprima o sentință asupra politicei lorŭ. Ca sĕ fimŭ dreptĭ, deputatulŭ Iranyi afară de diferența părerilorŭ asupra representațiunii diplomatice ar fi trebuitŭ sĕ amintéscă și aceea, că centrulŭ stângŭ de odinióră, alŭ cărui conducĕtorŭ am fostŭ, 'șĭ-a reservatŭ espresŭ a'șĭ alege timpŭ și ocasiune pentru esecutarea acelui programŭ. Acestŭ punctŭ a fostŭ atacatŭ cumplitŭ de partida independentă și atuncĭ, atâtŭ în cameră câtŭ și în diare și eu am avutŭ sĕ întêmpinŭ atacurĭ înverșunate din partea stângei estreme. Se dice mai departe, că țéra se află într'o stare demnă de compătimitŭ. Am arĕtatŭ deunădĭ, că nu suntemŭ la marginea prăpastiei. Nicĭ o retorică din lume nu 'mĭ póte dovedi, că situațiunea financiară a țĕrii nu e multŭ mai bună ca în 1873. (Mișcare 'n stânga). Larmă și strigăte: nu suntŭ argumente. (In stânga: Sinamăgire!) Decă contestațĭ acésta, vĕ rogŭ a vĕ împrospĕta puținŭ memoria!

Numai cu neplăcere vorbescŭ despre aceste lucrurĭ. (In stânga estremă: Asta o credemŭ!) Trebue adĭ sĕ umblămŭ cu hârtiile statului în Europa, ca sĕ obținemŭ 50—60,000 fl.? Atuncĭ trebuia sĕ facemŭ acésta. (Contradicerĭ în stânga). Trebue adĭ sĕ facemŭ împrumuturĭ pe amanete cu $8^1/^2$ procente, cu polițe pe timpŭ scurtŭ? Dobênda, cursulŭ hârtiilorŭ, tóte dovedescŭ cătimpulŭ de față în comparațiă cu anii 1873, 1874, 1875, stă gloriosŭ. (Contradicerĭ în stânga). Fără a rĕspunde cu aceléșĭ cuvinte la asprele vorbe ale deputatului Iranyi, observŭ numai, *că nu e tocmai modestiă* nicĭ aceea, a lua asupră'șĭ rolulŭ judecătorului istoricŭ și a judeca asupra patriotismului ómenilorŭ, asupra curățeniei procederei lorŭ. *Istoria* va judeca cui se cuvinŭ laurii și pe cine are sĕ condamne, ér nu deputatulŭ Iranyi și nicĭ eu. Orĭce părere ar avé deputatulŭ Iranyi cu soții sĕi despre mine, eu, care respectŭ libertatea opiniunii, o potŭ suporta; da, o potŭ suporta în liniște, fiindŭ că consciința mea îmĭ spune, că totdéuna mi-am împlinitŭ datoria. (Eljenurĭ și aplause în drépta, larmă 'n stânga estremă).

(Va urma.)

Cestiunea Arab-Tabiei.

Amŭ comunicatŭ în dilele acestea, că o comisiune româno-bulgară a plecatŭ sĕ reguleze granițele dintre Dobrogea și Bulgaria. Lucrările comisiunei au mersŭ înainte fără sĕ se ivéscă nențelegerĭ. Étă ce scrie „Națiunea“ în acéstă privință.

Aflămŭ, din sorginte positivă, că cestiunea Arab-Tabiei este definitivŭ regulată. Comisiunea mixtă de delimitare a fruntariei bulgaro-române a recunoscutŭ posesiunea României asupra Arab-Tabiei; pe lângă acésta s'a mai cedatŭ României și Ianlik-Tabia. Din apropierea

Silistrei, a rĕmasŭ Bulgariloru numai Megidi-Tabia. Românii se află astfelŭ la o distanţă de 200 metri de Silistra.

In Arab-Tabia s'a instalatŭ unŭ serviciu telegraficŭ românescŭ.

Pentru îndreptarea liniei de fruntariă, unŭ satŭ, Kadikici, locuitŭ de Turcĭ şi care pănă acum se afla pe teritoriu românescŭ, a fostŭ cedatŭ Bulgariei.

Comisiunea îşĭ urmézâ lucrările cu activitate. In curêndŭ întrégă delimitarea se va sfîrşi.

Conflictulŭ turco-grecŭ.

La graniţele dintre Grecia şi Turcia e érăşĭ linişte. Conflictele de deunăḑile au fostŭ pricinuite prin nisce neînţelegerĭ, precum a declaratŭ Trikupis în camera grécă. Pórta aruncă tótă vina pe trupele grecescĭ, care, după cum ḑice într'o circulară adresată representanţilorŭ ei din străinĕtate, suntŭ desciplinate. Guvernulŭ turcescŭ nu crede, că foculŭ s'a deschisŭ la vr'unŭ ordinŭ din Atena, ci la vr'unŭ ordinŭ alŭ unui comandantŭ superiorŭ, aderentŭ alŭ lui Delyannis. Pórta a şi datŭ ordinŭ comandantului Ejubpaşa, ca sĕ se abţină dela orĭce mişcare agresivă, câtă vreme trupele grecescĭ nu vorŭ trece graniţa.

De altă parte guvernulŭ grecescŭ a şi începutŭ demobilisarea cu două classe de reservă, avândŭ a le urma după câteva ḑile alte trei clase. Fi-va orĭ nu acésta unŭ semnŭ de îndelungată pace, nu putemŭ sci.

Cartea verde a României.

Protocólele conferinţelorŭ pentru încheiarea tractatului de comerciu între Austro-Ungaria şi România.

Şedinţa 5-a, *23 Aprilie 1886.* Delegaţii austroungarĭ propunŭ, ca următorulŭ articolŭ sĕ fiă trecutŭ în proiectulŭ de convenţiune:

„Nu sĕ va percepe pe Dunăre nicĭ o taxă basată „numai pe faptulŭ navigaţiunei, precum şi nicĭ unŭ dreptŭ „asupra mărfurilorŭ ce sĕ găsescŭ pe vase.

„Sĕ va face o excepţiune în favórea taxelorŭ ce „bastimentele trecêndŭ pe la cataracte între Moldova „şi Turnu-Severinŭ vorŭ fi obligate d'a plăti, conformŭ „tractatului dela Berlinŭ, precum şi taxele ce comisiu„nea europénă a Dunării stabilesce asupra bastimente„lorŭ ce trecŭ pe la gurile Dunării.«

Discuţiunea sĕ deschide asupra cestiunei taxei de 1/2 0/0 percepută în porturile române.

Delegaţii austro-ungarĭ susţinŭ că sumele deja percepute suntŭ îndestulătóre pentru sfîrşirea lucrărilorŭ.

Ei declară că desfiinţarea taxelorŭ care lovescŭ exportulŭ austro-ungarŭ suntŭ o *condiţiune esenţială*, pentru a ajunge la încheierea unui tractatŭ.

Delegaţii românĭ afirmă că sumele produse prin tacsa de 1/2 0/0 nu se urcau, pentru Brăila şi Galaţĭ până la 4 milióne pe când lucrările de făcutŭ vorŭ necesita o cheltuială de 5 milióne.

Ei *refusă d'a admite propunerea delegaţilorŭ austroungarĭ*, reservândŭ guvernului deplină şi întrégă libertate.

Delegaţii austro-ungarĭ întrébă, de ce s'a ştersŭ din proiectulŭ românŭ articolulŭ privitorŭ la mărcile de fabrică.

Delegaţii românĭ explică că guvernulŭ românŭ vrea sĕ închee o convenţiune specială în acéstă cestiune.

Delegaţii austro-ungarĭ propunŭ atuncĭ sĕ se priméscă o dispositiune transitoria.

Plenipotenţiarii românĭ iau actŭ de acéstă propunere pentru a o supune guvernului regalŭ.

Delegaţii austro-ungarĭ întrébă de ce s'a ştersŭ din proiectulŭ românŭ, art. XVII. din convenţiunea actuală.

Delegaţii românĭ rĕspundŭ că inserţiunea acestui articolŭ nu e necesară, de şi ei nu se opunŭ ca sĕ se înscrie, intr'unŭ articolŭ adiţionalŭ, unŭ regimŭ specialŭ pentru câte-va mărfurĭ ale comerţului vecinŭ de graniţă.

Delegaţii românĭ declară că comerciulŭ cerealelorŭ şi vitelorŭ fiindŭ principala sorginte a producţiunei naţionale, *ei nu vorŭ admite ca elŭ sĕ fiă privitŭ ca în proectulŭ austriacŭ ca unŭ comerciu de graniţă* (comerce de frontiere) şi că dispoşiţiunile ce îlŭ privescŭ sĕ fiă înscrise într'unŭ *actŭ adiţionalŭ*; aceste dispositiunĭ vorŭ trebui sĕ fiă cuprinse *chiar în corpulŭ tarifului.*

Asupra acestui punctŭ urméză o importantă discuţiune.

Delegaţii Austro-Ungariei replică că le este cu totulŭ în neputinţă sĕ priméscă acéstă propunere, de óre-ce, în virtutea clausei naţiunei celei mai favorisate, alte ţĕrĭ ca Serbia, Italia şi Germania ar beneficia de acelaşĭ tratamentŭ. Ei propunŭ de a înscrie clausele privitóre grânelorŭ şi vitelorŭ în însuşĭ textulŭ tractatului, dér cerŭ ca începutulŭ redacţiunei art. XX din proiectulŭ austro-ungarŭ sĕ fiă păstratŭ, pentru ca sĕ fiă bine stabilitŭ că România se va bucura de aceste favorurĭ în cualitate de comerciu de graniţă (comerce de frontiere.) Ei facŭ din acéstă cestiune o condiţiune esenţială a înţelegerii între ambele părţĭ.

Delegaţii românĭ îşĭ reservă d'a lua ordinele guvernului regalŭ în acéstă privinţă şi d'a aduce rĕspunsulŭ la viitórea şedinţă.

La art. XXII delegaţii austro-ungarĭ declară că guvernulŭ imperialŭ şi regalŭ mânţine cifra de 10 anĭ pentru durata tractatului.

Procesele verbale nu ḑicŭ nimicŭ mai multŭ în acéstă privinţă şi nicĭ nu arată décă delegaţii românĭ primescŭ orĭ nu acésta propunere.

Delegaţii românĭ, conformŭ cu îndatorirea luată în precedenta şedinţă presintă lista prŏductelorŭ române, pentru care România cere ca întrarea sĕ fiă scutită de taxe orĭ ca taxele sĕ fiă reduse la întrarea în Austro-Ungaria

Iată acéstă listă:

Lista productelorŭ române (pentru care România cere *scutirea de taxe la intrarea* în Austro-Ungaria) a) cerealele în genere, b) făinele de grâu şi de secară; c) legume făinóse uscate; d) grânele oleginóse de totŭ felulŭ; e) vitele: rasa bovină, ovină şi porcină; f) rămăşiţele şi productele animalelorŭ diverse; g) pieile brute de totŭ felulŭ; h) lânele de totŭ felulŭ; i) peştele prôspĕtŭ şi săratŭ; j) petroleulŭ brutŭ şi rafinatŭ.

Lista productelorŭ române (pentru care România cere *reducerĭ de taxe la intrare* în Austro-Ungaria): Vinurile în butóe de o capacitate de celŭ puţinŭ 5 octolitre sĕ fiă taxate 8 francĭ suta de kilograme, cărnurile próspete de măcelăriă sĕ fiă taxate 7 francĭ şi 50 centime suta de kilograme.

SCIRILE ḐILEI.

Présfinţia Sa Mitropolitulŭ *Mironŭ Romanulŭ*, printr'unŭ circularŭ datatŭ 8 (20) Maiu c., *convócă congresulŭ naţionalŭ bisericescŭ gr. or.* în Sibiiu pe Dumineca tuturorŭ sfinţilorŭ, adică pe ḑiua de 8 (20) Iuniu c. Dare-ar Dumneḑeu sĕ nu se mai ivéscă până atuncĭ „dificultăţĭ pricinuite prin emise trefortiane".

—x—

Maialulŭ tinerimei scolare române de aci s'a ţinutŭ Marţĭ în Stejerişŭ. Lume a fostŭ fórte multă. Câteva picăturĭ de plóiă, care au căḑutŭ spre séră, n'au turburatŭ petrecerea. Unŭ numĕrŭ de 30 de tinerĭ îmbrăcaţĭ în costume naţionale au jucatŭ „Căluşarulŭ" şi „Bătuta". Animaţia a fostŭ fórte mare. Musica militară şi o bandă de lăutarĭ au făcutŭ sĕ 'şĭ petrécă de o potrivă şi inteligenţa şi poporulŭ.

—x—

Căpitanulŭ orăşenescŭ Ladislau Szalay din Erlau se presentă la procuratura din Pesta şi se acusă pe sine, că a defraudatŭ banĭ oficialĭ, rugându-se totodată sĕ-lŭ şi aresteze. Szalay a fostŭ adecă şi cassierŭ alŭ oraşului şi administra banii incurşĭ din dărĭ. De lunĭ de ḑile sosiră plângerĭ, că li s'au încassatŭ ómenilorŭ aceeaşĭ dare de câte două şi trei orĭ; oficiele superióre de dare din contră anunţară că din Erlau nu sosesce nicĭ o dare. Afacerea ajunse inaintea adunării representanţilorŭ, care alese o comisiune sĕ revisuéscă cassa. S'a constatatŭ o lipsă de 7138 fl.

—x—

In urma invitării făcute de guvernulŭ francesŭ *României* pentru participarea la esposiţiunea universală ce se va face la Parisŭ în 1889, guvernulŭ românescŭ a şi rĕspunsŭ că va lua parte la exposiţia din Parisŭ.

—x—

„Naţiunea" scrie, că de câteva ḑile se vĕdŭ prin Bucurescĭ o mulţime de representanţĭ ai caselorŭ de comerţŭ din Germania, veniţĭ ca sĕ lege relaţiunĭ cu comercianţii de acolo, în prevederea rupturei cu Austro-Ungaria.

—x—

Ḑilnicŭ trecŭ, prin gara Severinului, scrie „Drapelulŭ Severineanŭ", cantităţĭ enorme de mărfurĭ, ce sosescŭ din Austro-Ungaria în urma complicaţiunilorŭ ce au luatŭ relaţiunile comerciale între România şi Austro-Ungaria.

—x—

I se scrie din Predealŭ „Voinţiĭ Naţionale": »O temeă, Maria Robescu, din Moldova stă de mai multe ḑile aci cu mai multe vacĭ de Sviţera, pe carĭ voiesce sĕ le trécă în Austro-Ungaria. Autorităţile ungare nu-ĭ permitŭ esportarea vitelorŭ. Maria Robescu a reclamatŭ la Pesta şi n'a dobênditŭ nicĭ unŭ resultatŭ«.

—x—

Se scrie din Brăila, că din luna Martie şi până acuma s'au esportatŭ 2500 boi graşĭ la Palermo, Neapole, Ancora şi Messina. Mai totŭ atâţa boi au fostŭ esportaţĭ din Galaţĭ spre Italia. Acum se facŭ tratărĭ pentru esportulŭ porcilorŭ. De asemenea se comunică că mai multe case englese au făcutŭ cererĭ sĕ li se trimită carne tăiată.

—x—

Compania italiană de navigaţiă va deschide în curêndŭ o nouă liniă: Constantinopole-Galaţĭ-Brăila. Acéstă linie va activa multŭ esportulŭ românŭ spre Italia. scrie »Voinţa Naţională«.

Convocarea congresului naţionalŭ bisericescŭ gr.-or.

„Tel. Românŭ" publică următorulŭ circularŭ:

Mironŭ, *din îndurarea lui Dumneḑeu archiepiscopŭ alŭ bisericei ortodocse în Transilvania şi metropolitŭ alŭ Românilorŭ greco-orientalĭ din Ungaria şi Transilvania,*

Preasânţiţilorŭ fraţĭ episcopĭ; venerabilelorŭ consistorii eparchiale; iubiţilorŭ şi onorabililorŭ deputaţĭ congresualĭ; iubitului clerŭ şi poporŭ din provincia Nóstră metropolitană: Darŭ şi milă dela Dumneḑeu, şi salutarea Nóstră cordială!

Dupăce congresulŭ ordinarŭ naţionalŭ bisericescŭ alŭ provinciei nóstre metropolitane, care la espirarea periodului de 3 anĭ avé sĕ se întrunéscă la 1/13 Octomvre 1884, în urma unorŭ dificultăţĭ-create prin emisulŭ inaltului ministeriu regio-ungaricŭ de culte şi instrucţiune publică din 24 Septemvre 1884 Nr. 35,214 nu a pututŭ fi convocatŭ pe acelŭ terminŭ normalŭ; de asemenea nu a pututŭ fi convocatŭ nicĭ pe altŭ terminŭ ficsatŭ mai apoi în conţelegere cu con-

---

FOILETONŬ.

Călĕtoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

In 18 Aprilie, după ce caravana trecŭ prin ţéra Usambiro, ajunse în satulŭ Ndeverva în Urangva. Aicea avù elŭ o întâlnire de totŭ interesantă. Anume pe neaşteptate i se aduse vestea, că „Mirambo" cu o cétă de totŭ numerósă de ruga-ruga (tâlharĭ) suntŭ fórte aprópe, şi că drumeţiĭ noştri potŭ s'o păţéscă câtŭ de rĕu.

Mirambo este spaima întregei Africe centrale. Elŭ este conducĕtorulŭ uneĭ bande puternice şi se ivesce când într'o parte, când într'alta, unde atacă pe locuitorĭ şi cu deosebire pe Arabĭ. Popóre întregĭ tremură la auḑulŭ numeluĭ luĭ Mirambo, de óre-ce peste totŭ elŭ este ţinutŭ de celŭ maĭ mare tâlharŭ.

Ceĭ din Ndeverva ăncă erau de totŭ înspăimêntaţĭ. Ca sĕ se pótă apĕra, ei 'şĭ făcură întăriturĭ de trunchĭ şi de cracĭ marĭ de copacĭ. Stanley ăncă fù invitatŭ sĕ ia parte la lupta împotriva luĭ Mirambo; călĕtorulŭ nostru însă nu voĭ nicĭ-de-cum sĕ'şĭ dea din capŭ călindarŭ. A doua ḑi elŭ plecă maĭ departe. Elŭ trimise iscóde în tóte părţile şi se îngrijì, ca nu cum-va sĕ fiă atacatŭ pe neaşteptate.

In 19 elŭ ajunse în satulŭ celŭ mare Serombo din Unyamvezi, alŭ căruĭ conducĕtorŭ Ndega este unulŭ dintre cumnaţiĭ luĭ Mirambo. Acesta'şĭ aşezase tabăra în apropierea satuluĭ Serombo şi'lŭ încunosciinţase pe Ndega, că'lŭ va cerceta în curênd. Călĕtorulŭ nostru doria fórte multŭ sĕ facă cunoscinţă părsonală cu temutulŭ „Marte africanŭ."

A doua ḑi după sosire veniră la Stanley treĭ tinerĭ oficerĭ de-aĭ luĭ Mirambo.

„Mirambo salută prin noĭ pe omulŭ albŭ," ḑise celŭ maĭ de frunte dintre aceştia. „Elŭ nu are nădejde, că omulŭ albŭ nu-ĭ este duşmanŭ şi nu are despre dênsulŭ părerile Arabilorŭ. Omulŭ albŭ de bună sémă nu'lŭ ţine pe Mirambo de cine scie ce omŭ rĕu."

„Spuneţi-ĭ luĭ Mirambo," rĕspunse Stanley, „că sûnt fórte doritorŭ sĕ-lŭ vĕdŭ, şi'mĭ va face mare plăcere, sĕ potŭ strînge mâna unuĭ bărbatŭ aşa de renumitŭ. Şi de óre-ce în călĕtoria mea am încheiatŭ prietenia cu Mtesa şi cu alţiĭ mulţĭ domnitorĭ, aş fi de totŭ veselŭ, décă aş întra în asemenea relaţiunĭ şi cu Mirambo. Spuneţi-ĭ, că'lŭ aşteptŭ, sĕ mĕ cerceteze, câtŭ se póte de curênd."

In ḑiua următóre Mirambo venì însoţitŭ de 20 din ómeniĭ sĕĭ ceĭ maĭ de frunte.

Când Stanley îĭ strînse mâna cu multă putere, elŭ ḑise: „Omulŭ albŭ dă mâna cu unŭ adevĕratŭ prietinŭ!"

Stanley fù surprinsŭ, când vĕḑù, că temutulŭ „banditŭ" este unŭ bărbatŭ bine făcutŭ cu o purtare de totŭ frumósă şi cu multe însuşirĭ vrednice de lăudatŭ.

Călĕtorulŭ nostru 'şĭ petrecŭ cu dênsulŭ maĭ multă vreme în modulŭ celŭ maĭ plăcutŭ şi, încântatŭ de purtarea luĭ neaşteptată, hotărì sĕ încheiă împreună cea maĭ strînsă legătură de prietiniă obicĭnuită în Africa centrală, se încheiă aşa numita *frăţiă de sânge.*

Spre scopulŭ acesta se făcù următórea ceremoniă sub conducerea luĭ Manva Sera: Stanley şi Mirambo se aşezară faţă'n faţă pe o rogojină. Manva Sera făcù la piciorulŭ dreptŭ alŭ amêndurora câte o mică sgârietură, din care luă câte puţinŭ sânge şi'lŭ schimbă între ceĭ doĭ prietinĭ. Făcêndŭ acésta, elŭ ḑise astfelŭ:

„De cum-va vre-unul dintre voĭ, carĭ încheiaţĭ acuma legătura frăţieĭ, va cuteza sĕ rupă vre-odată acéstă legătură, pe unulŭ ca acela sĕ'lŭ sfăşie leulŭ, sĕ'lŭ sugă şerpele, hrana sĕ i se prefacă în amărăciune, prieteniĭ sĕ'lŭ părăséscă, puşca sĕ i se sfarăme în mânĭ şi sĕ-lŭ rănéscă; tóte relele sĕ vină pe capulŭ luĭ, până se va sfêrşĭ în chipulŭ celŭ maĭ grozavŭ!"

Mirambo dărui nouluĭ sĕu frate 15 vestminte pentru conducĕtoriĭ ómenilorŭ sĕĭ. Stanley i dete ca

sistoriulŭ metropolitanŭ pe 11/23 Noemvre 1884 din causă, că resoluţiunea prea înaltă a sositŭ numai puţinŭ înainte de acestŭ terminŭ nou; în fine nu a pututŭ fi convocatŭ nicĭ la terminulŭ de 1/13 Octomvre 1885 din causa unorŭ dificultăţĭ create prin emisulŭ ministerialŭ din 27 Octomvre 1885 Nr. 1821: acum, când Maiestatea Sa cesareă şi apostolico-regéscă, prin prea înalta resoluţiune datată în Budapesta, la 16 Maiu a. c. şi notificată prin emisulŭ ministerialŭ din 17 Maiu a. c. Nr. 997, a binevoitŭ preagraţiosŭ a lua la cunoscinţă intenţionata convocare a congresului nostru pe 8/20 Iuniu a. c. — Noi cu privire la disposiţiunile statutului organicŭ,carĭ reguléză ţinerea congresului, şi la împregiurările estraordinarĭ intrevenite, convocămŭ, şi prin acésta dechiarămŭ de convocatŭ congresulŭ naţionalŭ bisericescŭ alŭ provinciei nóstre metropolitane la biserica parochială din cetatea Sibiiu, pe Dumineca Tuturorŭ Sânţilorŭ, adecă pe 8/20 Iuniu a. c. la 9 óre înainte de médadi, în care di după terminarea ritualelorŭ bisericescĭ va urma numai decâtŭ deschiderea congresului şi se vorŭ începe lucrările congresuale conformŭ regulamentului afacerilorŭ interne.

Datŭ în reşedinţa nóstră archiepiscopéscă metropolitană în Sibiiu, la 8/20 Maiu, 1886.

Miron Romanul m. p.,
metropolitŭ.

Corónele depuse pe statua lui George Lazarŭ.

Étă corónele ce au fostŭ depuse pe statua lui George Lazarŭ:

Ştejarŭ şi olivŭ verde cu ghindă: *lui G. Lazarŭ, societatea „Carpaţii“ din Bucurescĭ şi secţiunile Craiova, Brăila, Ploiescĭ, Caracalŭ, Drăgăşanĭ, Zimnicea*; Olivŭ poleitŭ: *lui George Lazarŭ, profesorii liceului St. Sava*; Olivŭ şi ştejarŭ verde: *lui George Lazarŭ, reintemeetorul învĕţămĕntului românescŭ, gimnasiulŭ Cantemir-Vodă*; Olivŭ şi ştejarŭ verde: *profesorii gimnasiului Lazarŭ*; Sălcâmŭ rosŭ şi roşiu: *gimnasiulŭ Mihaiu-Bravulŭ*; Olivŭ şi ştejarŭ: *lui George Lazarŭ, corpulŭ didacticŭ alŭ scólei centrale de fete din Bucurescĭ*; Ştejarŭ şi olivŭ: *lui George Lazarŭ, studenţii în medicină*; Ştejarŭ: *familia Eliade Rădulescu, lui George Lazarŭ*; Ştejarŭ cu ghindă: *lui G. Lazarŭ, societatea scienţifică literară „Tinerimea română“*; Olivŭ verde: *liceulŭ Matheiu Basarabŭ*; Olivŭ poleitŭ: *Marelui unchiu, micii nepoţi;* Ştejarŭ: *lui George Lazarŭ, elevii liceului St. Sava;* Ştejarŭ cu ghindă: *Invĕţătorului George Lazarŭ, institutulŭ Eniu Bălteanu*; Ştejarŭ: *lui George Lazarŭ, apostolulŭ luminărei poporului, societatea pentru învĕţătura poporului românŭ, recunoscĕtóre*; Florĭ de câmpŭ naturale: *lui George Lazarŭ, scóla de agricultură şi silvicultură.*

Afară de acésta s'au mai depusŭ şi altele de florĭ naturale.

Pe piedestalulŭ statuei se vede pe o parte inscripţia:

Lui George Lazarŭ, reîntemeetorulŭ învĕţămĕntului românescŭ, Naţiunea recunoscĕtóre, 1886; ér' pe cea-laltă parte, inscripţia:

Profesorŭ de limba românéscă şi de matematică în Bucurescĭ. născutŭ în Avrigŭ (Transilvania), 1779—1823.

Privire istorică asupra trecutului politicŭ-socialŭ şi naţionalŭ al „Ducatului Bucovina“.

(Urmare.)

Deră pornirea acésta spre a slavisá totulŭ, ce era nume românescŭ, nu se mărginì nicĭ nu se îndestulà numai cu atâta, adecă cu o unică botezare slavică, ci ea merse şi mai departe şi botezá pre finii sĕi şi a doua óră, pare-că ar fi voitŭ sĕ dică cu acesta, cumcă numele lorŭ încă nu li se păreau destulŭ de slavone, şi aşa îlŭ schimosiră şi pe Popo-vicĭ în Popo-vici-ucu.

Dér' aceste tóte încă nu erau destulŭ!

Bunătatea şi ospitalitatea Bucovinenilorŭ, cum se vede, esploătată de către protectorii şi conducĕtorii slavismului, merse încă mai departe. *Consistoriulŭ Bucovinénŭ episcopescŭ ort. or. din Cernăuţĭ primí până în timpulŭ mai nou chiar candidaţĭ de pălimariă, dăscăliă şi preoţiă (sic) din numĕrulŭ veneticilorŭ galiţianĭ, carĭ toţĭ erau chiămaţĭ a fi, precum şi deveniră mai apoi în adevĕrŭ, totŭ atâţĭ apostolĭ credincioşĭ ai slavismului Galiţianŭ!!!*

Ce minune déră! căcĭ aflămŭ încă şi astă-dĭ între preoţii ort. or. Bucovinenĭ mulţĭ, carĭ se fălescŭ, cumcă ei nu'sŭ Românĭ, ci curate şi adevĕrate litve ruso-polone, deóre-ce părinţii, moşii şi strămoşii lorŭ, după disa lorŭ de astădĭ, au fostŭ veneticĭ alungaţĭ, fugiţĭ şi rĕtĕciţĭ din Galiţia, fugarĭ, cari-şĭ aflară scutŭ şi ocrotire în părţile nóstre Bucovinene ortod. orientale?!

Mai încape apoi sĕ ne mai mirămŭ, că altariulŭ ortodoxiei bucovinene în multe parochii devenì vatra slavisării, — décă palimariulŭ, dascălulŭ (cantorulŭ) şi însuşĭ preotulŭ era slavŭ galiţianŭ născutŭ şi crescutŭ, şi carele simula numai a fi ortodoxŭ-orientalŭ bucovinénŭ, spre a-şĭ puté câştiga pânea de tóte dilele pentru sine şi familia sa, ce nu înceta a profesa în credeulŭ sĕu casnicŭ familiarŭ pre mazuro-polonulŭ »filioque“ (ot otta, i sena odchodiasciaho) (sic)?!!

Ce minune apoi, că vizitiulŭ, bucătăriţa, spălătoriţa, pălimariulŭ, dascălulŭ (diaculŭ), preutésa (dobroziica), socrulŭ şi sócra unui ast-felŭ de părinte — parochŭ ort. orientalŭ bucovinénŭ — erau mazuro-ruşĭ galiţianĭ născuţĭ, crescuţĭ şi încarnaţĭ?! *şi ca atarĭ totŭ atâţĭ apostolĭ de slavisare!*

Ce minune apoi, că rândaşulŭ (strujulŭ), locaiulŭ, fata din casă, bucătarulŭ, grădinarulŭ, vătafulŭ (vichilul), pădurarulŭ, cu unŭ cuvĕntŭ: *totŭ personalulŭ servitorescŭ şi administrativŭ alŭ unei curţĭ, respective alŭ unei familii boierescĭ bucovinene era slavŭ, slavŭ şi ér' slavŭ şi numai slavŭ!*

Imprejurare tristă, carea slavisa vrĕndŭ nevrĕndŭ pe boieriu, pe cucónă, pe cuconĭ şi cuconiţe şi îi silea sĕ înveţe limba galiţiană, chiar fără de a fi vĕdutŭ Galiţia, chiar fără de a se fi mişcatŭ de acasă?!!

Ce minune, că, preferindu-se ast-felŭ veneticii galiţianĭ şi limba lorŭ în casele şi familiele preoţescĭ şi boierescĭ, — poporulŭ nostru ortodoxŭ-orientalŭ bucovinénŭ se vedea pe sine şi limba sa românéscă înnapoiatŭ, neconsideratŭ, dispreţuitŭ, . . . şi căuta a'şĭ împropria limba şi cultura mazuro-galiţiană, spre a avé sĕraculŭ şi elŭ trecere înaintea familiei pălimarului, dascălului (diacului) parochului şi a boierului din loculŭ respectivŭ?!!

Şi în adevĕrŭ! chiar străinii, înşi-şĭ galiţianii înrădăcinaţĭ la noi în Bucovina ne spunŭ astădĭ, mirându-se, cum se întreceu Românii bucovinenĭ culţĭ din acele timpurĭ întru învĕţarea limbei ruso-polone, ruşinându-se de limba lorŭ română-naţională şi neglijându-o cu totulŭ, nu numai în convenirile lorŭ cu străinii galiţianĭ, ci chiar în sînulŭ familiei lorŭ!!

Ce minune dér'! că vĕdendu-ne ei astădĭ, cum ne sbuciumămŭ şi ne opintimŭ a ne revindeca drepturile călcate sub picióre, a arĕta romanitatea ţĕrii şi a poporului nostru, a arĕta ortodoxia bisericei nóstre, ce minune dicemŭ, că Galiţianii înrădĕcinaţĭ ne întrébă în modŭ satiricŭ: »Da, bine domnilorŭ! unde aţĭ fostŭ până acuma şi de ce v'aţĭ trezitŭ aşa de târdiu? Noi galiţianii petrecemŭ deja 40, 50 de anĭ în Bŭcovina vorbindŭ şi scriindŭ cum ne-amŭ născutŭ şi amŭ învĕţatŭ dela părinţii noştri în Galiţia, şi tocmai acuma voiţĭ d-vóstrĕ domnilorŭ Românĭ bucovinenĭ, sĕ ne siliţĭ, ca sĕ învĕţămŭ şi sĕ vorbimŭ şi noi limba română, adecă limba poporului bucovinénŭ?!«

Ce minune! că poporulŭ nostru bucovinénŭ s'a dedatŭ din ce în ce totŭ mai multŭ a prիví de stăpânĭ pe străinĭ, ér' pe sine însuşĭ de sclavŭ alŭ lorŭ!!!

II.

Cum ar dorí unii sĕ facă politica în Bucovina încă şi astă-dĭ?

In capitolulŭ întâiu ne-amŭ încercatŭ în trécătŭ sĕ arătămŭ, care era starea socială, morală, confesională şi naţională a populaţiunii bucovinene în timpulŭ, când ajunse Bucovina sub stăpânirea Augustei dinastii Habsburgice, şi amŭ vĕdutŭ, cumcă Inalta curte Impĕrătéscă din Viena, gloriósa dinastiă Habsburgică, remânĕndŭ credinciósă tradiţiunilorŭ şi principielorŭ sale nobile şi salvatóre, — a şi îndrumatŭ tóte mĕsurile necesare, spre a rădica teritoriulŭ deslipitŭ de Moldova şi anexatŭ marelui imperiu Habsburgicŭ, — spre a rădica noua provinciă Bucovina la o înaltă şi însemnată stare de cultură, de înflorire şi de îndestulare generală, — amŭ arĕtatŭ, cumcă Inaltulŭ tronŭ Habsburgicŭ a fostŭ totdéuna pentru ţéra, populaţiunea şi biserica nóstră bucovinénă unŭ adevĕratŭ sóre luminătorŭ, încălditorŭ şi bine-voitorŭ în tótă privinţa, cruţândŭ noua provinţă până şi de birulŭ celŭ mai simţitŭ: de birulŭ sângelui, de recrutare pentru oştirea împĕrătéscă, căutândŭ a afla modulŭ adevĕratŭ şi calea nimerită spre a rădica starea materială şi culturală a populaţiunii, căutândŭ a rădica şi ameliora starea clerului şi a bisericei bucovinene, înfiinţândŭ scolĭ pentru poporŭ, introducĕndŭ legea obligătóre de instrucţiune pentru fiăcare fără escepţiune de naţionalitate, de rangŭ şi de confes. (allgemeiner Schulzwang,) şi unŭ institutŭ clericalŭ pentru crescerea şi pregătirea învĕţătorilorŭ şi preoţilorŭ poporului nostru bucovinénŭ ortodoxŭ-orientalŭ, — îngrijindŭ c'unŭ cuvĕntŭ în tótă privinţa de înflorirea şi îndestularea teritorului nou anexatŭ, căcĭ până la anulŭ 1792 se făcuse o scólă poporală primară în Cernăuţĭ, apoi 32 de scolĭ triviale poporale şi se îndrumaseră deja alte 28, asigurându-li-se tóte condiţiunile de esistenţă. (Va urma.)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

PARISŬ, 28 Maiu. — In cameră, ministrulŭ de justiţiă a presentatŭ o lege, care împuternicesce pe guvernŭ *a espulsa pe membrii familielorŭ odinióră domnitóre.* Camera a votatŭ urgenţa şi legea s'a trimisŭ în secţiunĭ. Alegerea comitetului probabilŭ că se va face Sâmbătă.

PARISŬ, 28 Maiu. — Basly, socialistŭ, propune ca averea familielorŭ odinióră domnitóre *sĕ se confisce.* Propunerea se declară asemenea urgentă.

GUGOT propune separarea bisericei de statŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

darŭ luĭ Mirambo treĭ haine şi unŭ revolverŭ cu 200 patróne, ceea-ce îĭ făcù e plăcere aşa de mare „frateluĭ de sânge“ africanŭ, încâtŭ îĭ maĭ dăruì călĕtoruluĭ nostru treĭ vacĭ şi treĭ boĭ. Totodată-ĭ dete şi treĭ conducĕtorĭ.

In 23 Aprilie Stanley plecà din Serombo. Mirambo 'lŭ întovărăşì o bucată de locŭ şi apoĭ se despărţì de dênsulŭ în chipulŭ celŭ maĭ prietinescŭ.

Caravana se îndreptà acum mai ântâiŭ spre sudŭ şi apoĭ spre vestŭ de totŭ, deóre-ce ţinta cea maĭ de apróре era laculŭ Tankanika şi têrgulŭ aşezatŭ lângă elŭ Ugigi, pe care Stanley îlŭ cunoscea de mai'nainte.

Fără nicĭ o întêmplare maĭ deosebită ajunseră călĕtoriĭ noştri aicĭ în 27 Maiŭ.

CAPITOLULŬ XIII.

In Ugigi, la laculŭ Tankanica. — Têrgulŭ din Ugigi. — Mijlóce de schimbŭ. — Populaţiunea — Scopulŭ venireĭ la laculŭ Tankanika. — Descoperirile luĭ Cameron. — Are laculŭ vre-o scurgere, séu nu? — Tradiţiunea despre laculŭ Tankanika. — O furtună. — Unŭ focŭ uriaşŭ. — Se constatéză, că laculŭ n'are nicĭ o scurgere. — Munţiĭ Goma. — Mărimea laculuĭ şi lungimea drumuluĭ percursŭ.

Ugigi este unŭ însemnatŭ locŭ de negoţŭ. Elŭ este formatŭ dintr'unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bordeie parte rotunde parte în patru colţurĭ, totodată însă are şi case regulate, locuite de Arabĭ. Aceste case suntŭ făcute din lutŭ şi au coperişe puţinŭ ridicate şi tindĭ rĕcorósе. Piaţa din Ugigi are o estensiune fórte mare. Printre case şi printre colibĭ se vĕdŭ palmĭ, granaţĭ (rodiĭ), carice*) şi pisangĭ.

Piaţa e plină apróре într'una de unŭ mare numĕrŭ de vêndĕtorĭ şi cumpĕrătorĭ. Ca peste totŭ, perde-vară nu lipsescŭ nicĭ aicĭ. In acéstă piaţă se desfacŭ totŭ felulŭ de producte dinprejurulŭ laculuĭ Tankanika.

„Din Uhha se aduce,“ dice Stanley, „în fiecare di la têrgulŭ din Ugigi mtama (grâulŭ Kaffrilorŭ), bucate, meiŭ, sesamŭ,**) bobŭ, păsĕrĭ de casă, capre, oĭ gróse la códă, untŭ, şi din când în când boĭ; din Urundi vinŭ capre, oĭ, boĭ, untŭ, uleiŭ, nucĭ de palmĭ, păsĕrĭ, banane şi fructe de pisangŭ; Uzighe 'şĭ trimite boiĭ sĕĭ şi uleiŭ de palmĭ; Uvira ferulŭ sĕu lucratŭ în sîrmă de deosebită grosime şi felŭ de felŭ de brăţare; Ubvari cantităţĭ enorme de bucate şi pesce săratŭ şi svêntatŭ; Uvinza sarea sa; Uguha caprele, oile şi bucatele sale, — din acestea din urmă maĭ cu sémă păpuşoiŭ; Vagigi maĭ depărtaţĭ de lacŭ aducŭ lapte bătutŭ, nucĭ de pămêntŭ***) cartofĭ dulcĭ, banane şi fructe de pisangŭ, bobŭ, măzĕriche, zarzavatŭ, pepenĭ, castraveţĭ, trestiă de zacharŭ, mustŭ şi nucĭ de palmĭ, ouĕ şi totŭ felulŭ de vase de lutŭ; ceĭ de pe ţermurele laculuĭ vêndŭ sclavĭ, fildeşŭ, coşurĭ, rociurĭ, lăncĭ, arcurĭ şi săgeţĭ; alţiĭ din alte părţĭ aducŭ materialŭ pentru focŭ, fructe sĕlbatice şi miere.

In locŭ de banĭ se întrebuinţéză ca mijlóce de schimbŭ stofe de diferite colorĭ şi pânză din fabricele din Massachusetts (America nordică), precum şi mărgele de sticlă în forma unorŭ ţĕvĭ albe şi negre de pipă. Mărgelele acestea se rupŭ în bucăţĭ cam de câte o jumĕtate de policarŭ. O astfelŭ de bucăţică se numesce unŭ „masaro“ şi este valórea cea maĭ mică, cu care se póte cumpĕra ceva. Pentru ca unŭ omŭ sĕ'şĭ póte cumpĕra mâncare de ajunsŭ pe o di, suntŭ de lipsă cam vre-o 20 masaro.

Negoţulŭ cu sclavĭ era în flóre. Unŭ sclavŭ dela 13—18 anĭ costa cam vre-o 12—45 metri pânză; o sclavă de aceeaşĭ vêrstă 70—175 metri. Sclaviĭ şi sclavele maĭ în vêrstă erau maĭ eftinĭ.

Ugigi este o ţĕră binişorŭ împoporată. Pe unŭ milŭ cuadratŭ germanŭ vinŭ cam 847 locuitorĭ. Peste totŭ suntŭ 36,000 ómenĭ, dintre carĭ vre-o 3000 locuescŭ în têrgulŭ Ugigi.

(Va urma.

*) Unŭ pomŭ din familia cucurbitaccelorŭ (nemţ. Melonenbaum), ce cresce prin locurile căldurose.

**) Unŭ felŭ de seminţe, din care se scóte unŭ uleiŭ plăcutŭ.

*** Fructele planteĭ arachis din familia papilionaccelorŭ. Se maĭ numescŭ şi migdale de pămentŭ.

Cursulŭ la bursa de Viena

26 din Maiŭ st. n. 1886

Rentă de aurŭ 4%	105 45
Rentă de hârtiă 5%	94 90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	153.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	128 75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	118.—
Bonurĭ rurale ungare	105.30
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C5.30
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	105.30
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.30
Bonurĭ rurale transilvane	105 30
Bonurĭ croato-slavone	105.20
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.60
Renta de hărtiă austriacă	85.20
Renta de arg. austr.	85.40
Renta de aurŭ austr.	117.20
Losurile din 1860	138 60
Acţiunile băncei austro-ungare	869 —
Act. băncei de creditŭ ung.	289.50
Act. băncei de creditŭ austr.	283.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.95
Napoleon-d'orĭ	10.03
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.05
Londra 10 Livres sterlinge	126.75

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 13 Maiŭ st. v. 1886.

	Cump.	vĕnd.
Renta română (5%)	90½	91½
Renta rom. amort. (5%)	94½	95½
» convert. (6%)	86—	87—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	31—	33—
Credit fonc. rural (7%)	104—	105—
» „ „ (5%)	87—	88—
» » urban (7%)	99½	100½
» » » (6%)	91—	92—
» » » (5%)	82—	82½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14 60	14.70
Bancnote austriace contra aurŭ	2.01—	2.03

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 27 Maiŭ st. n. 1886

Bancnote romănescĭ	Cump.	8.66	Vĕnd.	8.69
Argint romănesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	9.98	»	10.02
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.29
Galbenĭ	»	5.90	»	5.94
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.—	»	124.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Nr. 60—1885.

Publicaţiune!

Luni, a doua ḑi de Rosalii, în (2) 14 Iuliu 1886 înainte de amiaḑi la 10 óre sĕ va arênda prin licitaţiune pe 6 anĭ unulŭ după altulŭ, începêndŭ din tómna anului curentŭ 1886, **Stupina de lângă Bârsă**, proprietate a Bisericei române ort. res. dela St. Nicolae din suburbiulŭ Scheiŭ în Braşovŭ, — fostă odinióră a lui **Kristof** — şi care stupină cuprinde peste totŭ circa **100 jugăre**.

Licitaţiunea sĕ va ţinea în Casa de Şedinţe a Comitetului parochialŭ dela Biserica St. Nicolae în suburbiulŭ Scheiŭ.

Condiţiunile arêndărei sĕ potŭ ceti la Epitropulŭ Domnulŭ **Ioane A. Navrea**, în suburbiulŭ Scheiŭ.

Braşovŭ, 1 (13) Maiŭ 1886.

(2—6)

Epitropia parochială

a bisericei române ort. res. dela St. Nicolae.

Nr. 1982/1886.

Publicaţiune!

(referitóre la darea de câştigŭ de a III-a clasă.)

Se aduce spre sciinţă generală, cumcă consignaţiunile de dare de a 3a classă statorite în sensulŭ §luĭ 12 alŭ art. de lege 44 din anulŭ 1883 de către înspectorulŭ reg. ung. de dare, conţinêndŭ professiunile şi întreprinderile nou existânde, sĕ aflu la subscrisulŭ oficiolatŭ în decursŭ de 8 ḑile şi anume din **26 Maiŭ până în 2 Iuniu a. c**,

Aceste consignaţiunĭ se potŭ în órele dela 8—12 înainte, şi dela 3—5 óre după prânḑŭ examina, de cătră fie-care, pentru ca sĕ se pótă face eventualele observărĭ asupra dărei prescrise pentru persóna sa proprià séu alte; aceste observărĭ au de a se aşterne în decursulŭ celorŭ 8 ḑile în scrisŭ inspectoratului reg. ung. de dare, mai târḑiu însĕ comisiunei mĕsurărei de dare.

Ḑilele în carĭ se vorŭ ţinea pertractările acestei comisiunĭ asupra dărei de câştigŭ de a 3-a clasă, precum şi ordinea acestorŭ pertractărĭ, — sĕ vorŭ face cunoscutŭ mai târḑiu.

Braşovŭ, 24 Maiŭ 1886.

Oficiolatulŭ de dare.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	7.45	—
Predealŭ	—	—	12.50	—
	—	—	1.09	—
Timişŭ	—	—	1.40	—
Braşovŭ	—	—	2.27	—
	6.22	—	2.55	—
Feldióra	7.01	—	3.38	—
Apatia	7.33	—	4.17	—
Agostonfalva	8.01	—	4.47	—
Homorodŭ	8.45	—	5.42	—
Haşfaleu	10.10	—	7.37	—
Sighişóra	10.29	—	8.01	—
	10.39	—	8.21	—
Elisabetopole	11.19	—	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	—	9 43	—
Copsa mică	12.12	—	10.02 10.30	—
Micăsasa	12.56	—	10.50	—
Blaşiu	1.30	—	11.29	—
Crăciunelŭ	1.45	—	11,47	—
Teiuşŭ	2.11	—	11.35	—
Aiudŭ	2.55	—	1.04	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	1.30	—
Uióra	3.24	—	1.39	—
Cucerdea	3.31	—	2.07	—
Ghirisŭ	4.09	—	3 08	—
Apahida	5.36	—	5.08	—
Clușiu	5.56	—	5.35	—
	6.16	—	—	8.00
Nedeşdu	6.37	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.53	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.08	—	—	9.34
Stana	7.34	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.55	—	—	11.04
Ciucia	8.35	—	—	12 17
Bucia	8.53	—	—	12.47
Bratca	9.12	—	—	1.21
Rév	9.31	—	—	2.05
Mező-Telegd	10 06	—	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.25	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.35	—	—	3.55
Oradia-mare	10.41	—	—	4.06
	10.51	—	10.37	—
P. Ladány	12.37	—	1.45	—
Szolnok	2.58	—	5.34	8.22
Buda-pesta	6.00	—	10.05	10.30
Viena	—	—	10.50	—
	3.00	8.50	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	—	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.00	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Clușiu	10.01	—	5.05	6.43	—
	10 26	—	—	7.03	—
Apahida	10.52	—	—	7.26	—
Ghiriş	12.37	—	—	8.51	—
Cucerdea	1.36	—	—	9.31	—
	1.48	—	—	9.43	—
Uióra	1.57	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	2.06	—	—	9.58	—
Aiudŭ	2.46	—	—	10.24	—
Teiuşŭ	3.01	—	—	10.44	—
Crăciunelŭ	3.45	—	—	11.28	—
Blaşŭ	4.06	—	—	11.44	—
Micăsasa	4.45	—	—	12.18	—
Copşa mic	5.05	—	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	—	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	—	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	—	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	—	—	3.02	8.01
Homorod	—	—	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	—	—	5.30	11.02
Apatia	—	—	—	6.03	11.37
Feldióra	—	—	—	6.35	12.14
Braşovŭ	—	—	—	7.14	1.09
	—	—	—	—	1.50
Timişŭ	—	—	—	—	2.48
Predealŭ	—	—	—	—	3.23
	—	—	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	—	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4.25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11.18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok	2.39	—	4.53
	3.16	—	5.10
Budapesta	6.50	—	8.16
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	—	—
Budapesta	8.05	—	8.00
Szolnok	11.02	—	11.40
	11.12	—	12.00
Aradŭ	3.37	—	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10.34	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12.05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	—	8.18
Aradulŭ nou	6.23	—	8.32
Németh-Ságh	6.48	—	8.51
Vinga	7.19	—	9.07
Orczifalva	7.38	—	9.20
Merczifalva	7.56	—	9.32
Timişóra	8.42	—	10.09

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	—	11.50	2.23
Streiu	—	12.27	3.00
Haţegŭ	—	1.19	3.49
Pui	—	2.10	4.40
Crivadia	—	2.57	5.28
Baniţa	—	3.35	6.07
Petroşenĭ	—	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.02	—	5.00
Merczifalva	6.40	—	5.50
Orczifalva	6.52	—	6.07
Vinga	—	—	6.32
Németh-Ságh	—	—	6.53
Aradulŭ nou	—	—	7.24
Aradŭ	—	—	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6.49	9.33	—
Baniţa	7.27	10.14	—
Crivadia	8.06	10.54	—
Pui	8.50	11.37	—
Haţegŭ	9.31	12.17	—
Streiu	10.16	12.58	—
Simeria	10.53	1,35	—

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.